חמאס מתפרק אבל בלי תבוסה

written by פרופ' זכי שלום | 04.11.2025

בנאומיו האחרונים של ראש הממשלה, הוא מדגיש כי השלב השני ביישום מתווה טראמפ-נתניהו, פירוק חמאס מנשקו יכול להיעשות באחת משתי הדרכים הבאות: א. "בדרכי שלום"; דהיינו שחמאס יתפרק מנשקו מרצונו הטוב, ללא צורך בהפעלת כוח נגדו. ב. החמאס יסרב להתפרק מנשקו "בדרכי שלום", וישראל תכפה זאת עליו בכוח.

ראוי להזכיר שכבר בימים הראשונים שלאחר מתקפת החמאס הבהיר ראש הממשלה שאנו נמצאים ב"מצב מלחמה" ולא בעוד "סבב" של עימותים כבעבר. בשלבים מאוחרים יותר של המלחמה הוא חזר והדגיש כי היעד של הפעילות הצבאית של ישראל הוא ניצחון מוחלט: "הציפייה העיקרית שלי" הוא אומר בינואר 2024, "היא ניצחון מוחלט. לא פחות מזה. אין תחליף לניצחון".

"ניצחון" במערכה צבאית, בוודאי "ניצחון מוחלט" איננו מונח ערטילאי. יש לו פרמטרים מובהקים כמו למשל: כניעה ללא תנאי של הצד המובס; שינוי המשטר; שינוי המבנה החוקתי של המדינה המובסת; הטלת עיצומים על יכולת השיקום של המדינה המובסת; שינוי מגמה של המדינה המובסת ממדינה לוחמנית מיליטריסטית למדינה שוחרת שלום. כך נראו פני הדברים לאחר מלחמת העולם הראשונה והשנייה.

במלחמה הנוכחית מול החמאס, לאחר למעלה משנתיים של לחימה אינטנסיבית רווית דמים, טרם הצליחה ישראל להשיג ניצחון, וודאי שלא "ניצחון מוחלט". קביעתו הנחרצת של שר הביטחון ב2-בנובמבר 2025 כי "אנחנו ניצחנו את החמאס", ספק אם יש לה בסיס במציאות הקיימת.

למרות המכות הקשות שקיבל, החמאס רחוק מתמונת מצב של "כניעה ללא תנאי". הוא מפגין יכולת עמידה מול ישראל. הוא שולט בחלקים נרחבים של הרצועה. הוא נחשב לפרטנר לגיטימי למשא ומתן. הוא מרשה לעצמו אפילו "להתל" פה ושם בישראל בנושא גופות החללים.

במצב הנוכחי נמצאת ישראל במעין עימות סמוי עם הממשל. לנו נראה שממשל הנשיא טראמפ שותף במידה זו או אחרת למגמה של "המדינות המתווכות" לשלול מישראל את מימוש היעד של ניצחון כולל, ולהשאיר אותה ואת אזרחיה בתחושה של החמצת היעד המרכזי של מלחמה זו כפיית תבוסה חד משמעית ומהדהדת של החמאס.

על רקע זה יש לראות את הדגשת הנשיא טראמפ בנאומו בכנסת ב-13 באוקטובר 2025, ש"ישראל השיגה את כל יעדיה בכוחה הצבאי. אתם ניצחתם". עתה העת, הוא המשיך, ללכת בכיוון השלום.

להערכתנו בנסיבות הקיימות מימוש השלב של פירוק החמאס מנשקו ב"דרכי שלום" תיתפס אולי כהישג ישראלי חשוב אך בוודאי לא כניצחון ישראלי. "כתר הניצחון" יוצב, במידה רבה של צדק, על ראשו של הנשיא טראמפ. ישראל תצא מן המערכה בתחושה שהיא לא הגשימה במלואו את היעד העיקרי שלה השגת ניצחון מוחלט על החמאס.

המסקנה המתגבשת, ככל הנראה, בממשלת ישראל בנסיבות הקיימות היא זו: כדי שישראל תגשים את מטרתה להשיג "ניצחון מוחלט" במערכה מול החמאס היא חייבת להמשיך במהלך הצבאי, רצוי כמובן על רקע סירוב של החמאס לממש את מחויבותו "להתפרק מנשקו".

מערכת יחסיה של ישראל עם ארצות הברית תלויה עתה במידה רבה בהתנהלותו של החמאס: אם יסרב לאורך זמן להתפרק מנשקו סביר להניח שתהא "הרשאה" של הממשל לישראל לחדש את המלחמה, כך שתינתן לישראל אופציה להשיג "ניצחון מוחלט".

אם לעומת זאת, יסכים החמאס להתפרק מנשקו בדרך שתספק את הממשל, תעמוד מדינת ישראל בפני דילמה קשה: האם לחדש את המלחמה כדי לכפות תבוסה ממשית על החמאס תוך הסתכנות בעימות עם הממשל או לצאת מן המלחמה כש"חצי תאוותה בידיה" ולפנות ל"דרך השלום" לאור חזונו, הנראה מקרטע למדי, של הנשיא טראמפ.

התפרסם באתר ערוץ 7, בתאריך 04 לנובמבר 2025.